СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

Рік LII. Ч. 166. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 26. серпня 1944. No. 166. New York and Jersey City, Saturday, August 26, 1944. Vol. LII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Переможемо Німеччину тільки зброєю, каже Айзенговер

Аліянтські успіхи на европейських боевих фронтах, зокрема в Франції, довели многих до такого заключення, що в таких обставинах домашній фронт в Німеччині мусить завалитись, а це знов означає революцію, якої дальшим вислідом мусить бути мілітарний провал. Та ґен. Двайт Д. Айзенговер, начальний командант аліянтських збройних сил, є іншої думки. Він каже, що спершу мусить завалитись німецький військовий фронт, що означає, що Аліянтам, щоб осягти перемогу, таки треба розбити німецьку армію. Революції, каже ґен. Айзенговер, в Німеччині тим разом не буде так довго, поки не буде прогри на воєннім фронті. Бо, якщоб хто хотів і піднімати бунт, того зараз Ґестапо розстріляє. Ось такі думки ґен. Айзенговера передав Джеймс Форестол, секретар маринарки, котрий щойно вернув з відвідин европейського поля боїв.

„УКРАЇНА".

Така є назва журналу, що виходить „за дротами в Німеччині". Це має бути „український таборний журнал". На окладинці є нагорі малюнок-деревορит Києво-Печерської Лаври а на долині сильветка памятника Б. Хмельницького у Києві. Завдання журналу означено так: „Він таборний, український, це значить, що все те, чим живе, дихає українська ґрупа в нашому таборі, це матеріял до нашого журналу..." А далі: „...в наших таборах ми фактично шукаємо того, що заложено в нашій душі, що складалося раніше, але підчас совєтської влади в жадному випадку не могло виступити..." Це, як подає Офінор, мова про відродження українського світовідчування.

В перших двох числах журналу є: вірші Лепкого і уривок з його „Мазепи", статтяпро творчість Олеся, нарис з історії України, стаття „Шевченко і Ґоголь", стаття про Київську Софію, оповідання з українського життя під Совєтами, статті про Котляревського, Остапа Вишню, про Листопадові Дні, Траґедію Базару і т. п. Пресове бюро Офінор, що передає звідомлення про цей журнал (яке передруковано в арґентинськім часописі „Перелом", звідки це передаємо), пише таке:

„...журнал зявляється в таборі, на німецькому терені. Зміст його незаперечено свідчить про траґедію людей, що втратили батьківщину і не знайшли підстав для надій на її відзискання".

ТУКА ЗРЕЗИҐНУВАВ.

ОНА подає, що „словацький Квіслінґ" — Войтек Тука — уступив з становища преміера так званої словацької держави.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

ТРЕБА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ І СОЛІДАРНОСТИ.

Офінор (подає „Перелом") помістив статтю, про яку каже, що її автором є українець зпід Совєтів, „викинений хуртовиною знад Дніпра", що приглянувшись життю „українців у світі" розчарувався „зприводу розбиття і міжусобиць, що поширені на еміґрації". Автор є тої думки, що нині нема між українцями причин для розбиття і партійности. Пише про це, між іншим, так:

„...ми всі перемішалися, мов карти в добре тасованій колоді. Нині харківці живуть серед львовян, буковинці серед закарпатців, а останні серед киян. І щож ми тепер є? Просто — українці! Щож розєднує нас? Нема ніяких поважніщих соціяльних, ніяких територіяльних, ніяких ідейних розходжень між нами. Ми українці. І якщо ми ще носимо на собі лахміття колишньої партійности, то чи не час уже нам його скинути? Треба нам національної єдности й солідарности. Справа національної єдности проста. Лише треба кожному знайти в собі силу і волю, щоб скинути з себе вантаж старих образ, іржу старих чвар, отруту старих забобонів. Стати кожному в першу черґу українцем, а потім уже всім іншим. Дивитися вперед, а не назад. Працювати для майбутнього, шукаючи світлих образів минулого, а не порпатись у його смітнику".

„МОСКОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ в АМЕРИЦІ".

Російська та русофільська преса подали відозву, звернену до „русских" науковців Пітсбурщини, а теж і по інших американських містах, в справі заради тому, що Пітсбурщині ніґде не вчать російської мови, історії та літератури. Зібрання у тій справі відбулось дня 8. серпня б. р. в Пітсбурзі й на ньому рішено отворити „русский каледж" під назвою „Московський Університет в Америці", зачартерований у Пенсилвенії. На внесення проф. А. Розанова рішено зосередотчити головну увагу на історію Росії й російську літературу та мову. Виклади, які вестиме професор Розанов, зачнуться 5. вересня. Офіційно відкриють той „московський університет" в 1945 році, бо в тому році мине 190 років від основання Московського Університету М. В. Ломоносовом.

Важке положення німців у Румунії

Новий румунський кабінет з маршалом Сенатеску на чолі обняв правління країною й найшов у ній загальний послух. Тільки два німецькі ґарнізони ставлять опір румунським військам, а саме в Бузаву, що лежить майже сто миль від Букарешту, та нафтовім центрі Плоєшті.

Новий уряд видав негайно два зарядження. Одним заведено в краю стан облоги, а другим знесено концентраційні табори, себто дано амнестію політичним вязням.

Німецький уряд пробує ратувати ситуацію створенням „національного румунського уряду", котрий проголосив короля Михайла зрадником, який, ідучи слідами свого батька, хоче награбити гроша з державної скарбниці, аби їх потім тратити поза границями.

Ґенерал Міґаль, новий начальник румунського штабу, вже веде коло Ясів переговори з російським штабом. Совєтський уряд подав публичну заяву, що він признав Румунії завішення зброї тільки на умовинах, що румунська армія звернеться негайно проти німців і мадярів.

ЩЕ ДАЛІ БЮТЬСЯ В ПАРИЖІ.

Загальна радість зприводу звільнення Парижа показується передвчасною. Німецька команда саме використала завішення зброї не для відтягнення своїх сил з Парижу, але для їх реорганізації. Тепер ще далі ведеться завзята боротьба на вулицях французької столиці. На допомогу повставшому громадянству Парижа поспішають дві колюмни французьких військ під командою ґенерала Де Ґола. Американські війська теж ідуть їм на поміч, хоча німці роблять завзяті зусилля, аби їх здержати.

ГАЛИЦЬКА НАФТА ВРЯТОВАНА.

Московський часопис „Ізвестія" подає, що німці вспіли перед відступом з Дрогобича завалити тільки одну нафтову рафінерію, а в Бориславі запалили тільки кілька з 800 шибів; мешканці запобігли поширенню пожарів.

Зате славні на весь світ бориславські копальні земного воску, необхідного для виробу морських каблів, не будуть так скоро продукувати, бо німці їх затопили водою.

УСТУПИВ ЧЕРЕЗ ЗЛОБНУ КАМПАНІЮ.

Чарлз Е. Вилсон, один з американських продукційних „чарівників", що тепер займав уряд виконуючого обовязки заступника голови Ради Воєнної Продукції, уступив з свого становища, а президент Рузвелт з жалем приняв резиґнацію до відома. Вилсон каже, що в бюрі цеї Ради зробили з нього „оборонця великого бизнесу" і „ворога реконверзії". І то зробили шляхом сплїток і фальшивих обвинувачень, які поширяли урядовці, що є під рукою Доналда М. Нелсона, голови Ради Воєнної Продукції, а голова тому не зарадив. Нелсон, як відомо, має відбути тепер подорож до Китаю в „довірочній місії" як представник президента Рузвелта.

ПОЛЬСЬКИЙ МЕМОРІЯЛ.

Нюйорський „Нови Сьвят" подає, що секретар Конґресу Американської Польонії, адвокат Станислав Ґутовскі, передав у Вашинґтоні Брекенріджови Лонґови, асистентови секретара стейту, меморіял, ухвалений 28. травня б. р. в Бофало підчас нарад Конґресу Американської Польонії Він теж мав при тій нагоді говорити і про різні проблеми, звязані з польською справою. Меморіял, про який тут мова, є звернений до Кордела Гола, секретара стейту. Меморіял, як подає Ню Йорк Джорнел-Америкен, заявився „проти амбіцій Совєтської Росії скомунізувати Европу і загарбати землі малих держав".

ЗАПОВІДЬ ПОВНОЇ ПЕРЕМОГИ

Ось такою заповіддю являється для президента Рузвелта визволення Парижа, яке то місто є „символом тої цивілізації, яку Гітлер та його орди хотіли знищити".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Париж і Румунія

Дві великі й радісні новинки мали Аліянти у четвер: у подолок їм упали в той самий день Париж і Румунія.

Хоча кожна з цих вісток є поважним причинком до аліянтської перемоги, та всеж кожна з цих подій найшла в аліянтськім світі інакше приняття. Це й не є нічим дивним, бо кожна з них має зовсім інакший характер і значіння.

Найважніше в справі Парижу те, що він визволився самий, себто працею, потом і кровю власних своїх громадян. Це повстали вільні в серцю люди, щоби скинути зо своїх карків ненависне ярмо, та окупити хочби найдорожчою ціною гонор, що його понижав нахабний переможець днем і ніччю через чотири з верхом роки. Довгими місяцями він пробував здеморалізувати парижан та звести їх при помочи шпигів і пропаґантистів і прислужників на рабів, які приймають поневолення як природну долю. І нераз здавалося в світі, що німцям їх штука вдалася, що той Париж був осередком свободолюбних традицій, справді стратив свій хребет і став рабом. Ось чому цілий свободолюбний світ нині витає звільнення Парижу парижанами як доказ непереможности духа всеболи.

Значіння переходу Румунії з табору держав Осі до табору Аліянтів на верха повинно би мати більше значіння, ніж звільнення від ворога одного міста, хочби ним був Париж. Адже Париж має два міліони людей, а Румунія кільканацять. А преціньзвільнення Парижу обговорюють ґазети на самому переді, а перехід Румунії до табору Аліянтів аж в останніх передовицях. Переміна фронту в Румунії є щоправда сильно замітна, можна сказати сензаційна. Адже тут покинула Вісь країна, що для цього погнала на вигнання свого короля, встановила в себе справжню військову диктатуру, переслідувала жидів, слала на фронт сотки тисяч війська. Румунія приступила була до Анти-комінтерну, бо її вожаки вірили, що тепер справді настала епоха боротьби між націоналізмом і комунізмом, та що демократія пережилася й розслабила всі краї де вона тільки завелася. Від місяців уже румунський народ переконався, що все це неправда й обман, але не мав можности звільнитися від своїх панів, що його завели в таке положення. Аж коли на самій границі станули армії Аліянтів, коли німецькі претенсії на непереможність були вже належито здемасковані, тоді навіть румунські вожаки, падкі на диктування власному народови, побачили, „письмо на стіні", себто догадалися, що вони грали на кепського коня, що вони ждали перемоги від тих, котрі вже певно програють. І тоді румунський король пробує рятувати те, що врятувати ще дається, а саме незалежність держави, хочби поважно обкроєної. Він поспішається добитись з Аліянтами торгу, перед іншими балванськими сателітами Гітлера, аби в цей спосіб добитися для себе як найкращих умов.

З політичного боку перехід Румунії від держав Осі до Аліянтів розкриває перед Аліянтами поважні горизонти: заломання Румунії вказує на скоре заломання Мадярщини, Болгарії, Словаччини, Хорватії. Завдяки йому армії Аліянтів станутьскорше на східних границях Німеччини. Одначе з морального боку, це просто пересідка тільки те, що в Америці називається пересідкою на „віз з бандою". Це перехід людей, жадних влади, до нової партії, яка на їх думку певно виграє.

Факт, що визволення самими парижанами стрінулося з одушевленням американської преси й радія, а переміна фронту в Румунії тільки з холодними коментарами, є признакою значіння моральних чинників у розцінці подій у світі.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ТОВ. „ПРОСВІТИ" В УРУҐВАЮ.

Ґрупа „українсько - білоруських" комуністів видала в квітні цього року в Монтевідео „маніфест", в якому накинулась на українське товариство „Просвіта", що засноване в Уруґваю в 1934 році як аполітичне для культурних цілей. Большевицький „маніфест" подає, що „Просвіта" є ґвардією націстичних аґентів... проводить працю „5-колонни" і т. п. „У відповіди, проголошеній еспанською мовою, Тов. „Просвіта" подає, що большевицькі обвинувачення не відповідають дійсности, є цілковито фальшиві та провокаційні. Стверджується, що Товариство не висилало ніяких привітів Гітлерови, як заняв Київ, не допомогало ніколи ніяким пято-колонникам і ніколи не було інспіроване націстівськими агентами, як це пишуть комуністи. „Між членами нашого Товариства", пишеться у відповіди, „немає націстичних, ні комуністичних агентів, а лише є дійсні сини України, яка тепер зруйнована тими імперіялістичними потугами". Ще кажеться, що Товариство нікому не грозило: „Одначе нам загрожують комуністи, що називають себе „українськими", які стремлять до того, щоб своїми виступами схилити нас до співпраці в користь Совєтської Росії. Але цього вони ніколи не осягнуть, поки буде живий на світі хоч один вільний українець, бо ми прагнемо свободи для нашого народу так, як і всі інші нації світу". Ще є у відповіди такий уступ: „Українська кольонія в Уруґваю не має „націстівських" тенденцій, як рівнож не має тенденцій „комуністичних". Тому всякі намагання комуністів, що називають себе „українськими", є скеровані на те, щоб викликати непорозуміння і підкопати наше добре імя в очах Уруґвайського Народу. Ця кольонія може бути представлена перед Уруґвайським Урядом тільки Українським Товариством „Просвіта", єдиним, що є авторизоване Державним Урядом. Маємо певність, що знайдемо зрозуміння в Уруґвайському Народі, якому засилаємо щирий дружній привіт".

Повище передано за часописом „Перелом" з 9. липня 1944.

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Нема спокою в Карпатській Україні. Вправді тепер уже можна висилати листи з Мадярщини в Карпатську Україну, але телеґрафічний та телефонічний рух запертий. Таке подає Офіс Военних Інформацій.

ЛЬВІВ НАШ, КАЖУТЬ УКРАЇНЦІ В ГАЛИЧИНІ.

ОНА подає за московською пресою, що в Галичині відбуваються масові віча і збори по громадах, на яких галицькі українці приймають резолюції з протестом проти того, щоб Львів віддавати полякам. В резолюціях кажеться, що Львів це українське місто, та що польські претенсії є безосновні. Теж кажеться далі, що нарід в Галичині береться з поспіхом до відбудови краю.

ХОЧЕМО

якоїнебудь особи спорідненої до ВАСИЛЯ СЕҐЛЮКА, також знаного як ЧАЛИЙ СІДВІК, ВАСІЛІ СЕҐЛЮК і ЧАРЛС СЕДВІК, що свого часу мешкав під ч. 101 Кент евеню, Бруклин, Ню Йорк. Прохаємо зкомунікуватися негайно з адвокатом IRVING A. COOK, 894 Manhattan Avenue, Brooklyn, New York. Телефон EVergreen 9-5050. Цей чоловік (Василь Сеґлюк) як відомо, мав мати брата, на імя СЕМЮЛ СЕДВІК, котрий мешкав, або в Нюарк, Ню Джерзі, або Френкфорд дільниці Филаделфія, Пенсилвенія.